

MELLEMTEKSTER / INTERTITLES

Morænen (A.W. Sandberg, DK, 1924).
Nordisk Films Kompagni.

Titelbog 14 (NF IX, 16), p. 196-214

Det Danske Filminstitut
/ Danish Film Institute

Aeg. 1859.

Moranen.

1. Moranen.
2. Skuespil i Forspil og 6 Akter.
af
Laurids Skands.
3. Sceneras af A. W. Sandberg.
4. Fremstillel af Nordisk Films Kompagni
København.
- 4a. Varemarker.
5. Højt mod Nord, paa Gransen af Livet, havde han bygget sin Gård, den første Brekandes -
lagt den lat ved Moranen - Løsepladsen for
sprangt Fjeld, baaret ned af Gletscheren i en
Istid, da alt var Død.
6. Mørk og tung laa Gården der, og mørkt
og tungt maatte hans blide Sind have været,
den første Brekandes, som rejste sit Ljeme i Ødet.
7. Haard og stejlt som Fjeldene, mørkt i sit Sind
som sine Forfædre var Lehnsmanden Thor Breka-
nas, der nu ejede Gården.
(Peter Nielsen.)
8. - Ja, gaa ned, thi forbandede Sol og Lad Mør-
ket komme til mig. Vatten er den Bedragners
og Havurens eneste Ven.
9. Men hun, som havde sveget ham, hans Hustru,
som havde født ham et Barn, der ikke var hans,
hun grædede for Kalden og Mørket.
10. Gjenbild Brekandes.
(Karen Caspersen.)

Meg. 1859.

Mordene.

197

11. - Ingen en Nat, en evig Nat. - Ingen høre hans Skridt derude - evigt.
12. - Mor!
13. - Jeg skal dø fra lille Vasil - - dø fra lille Vasil!
Og Gud holde sin Haand over min lille uskyldige
Brendt!
14. - Har du bedt ham tænke for mig, Jøgevingen, du
har kastet i min Rede!
15. - Jeg vil kun-have Lov til at gaa!
16. - Vejen til Fjorden er kun kort, og Fjorden er dyb.....
Jeg skal vise dig Vejen, naar du har født mit
Barn, men ikke før!
17. - Jeg blev gift under Trang - og aldrig har jeg elsket
dig, saaledt som jeg kunde elske et Guld!
18. - Jeg gav dig det eneste, det dyrebareste, jeg gav dig
mit Navn!
19. - Jeg har syndet, fjilet, men ingen skal faa at
vide, at Vasil ikke er din Søn. - Jeg kender min
Vej!
20. Og saa lagde Stallen og Mørket sig varligt over
den øde Hall, hvor Gaarden Brekandes laa og røgde
over dystre Minder om haarde, livsfjendtlige Mand-
og unge, livslyslne Kvinder.
21. Den Nat gjorde Gunhild Brekandes sidste
Begyndelse op.
22. - Saa tilgav mig, du Gud, som fatter alt. Tilgiv
mig, at jeg ligger Vasil med mig bort fra dette

Maj. 1859.

Mordene.

Liv, som ikke ejer Barmhertighed!

23. - Han er født i Lynd, men Lynden skal jeg bare paa mine Skuldre - uskyldig og ren skal jeg løfte ham op til dit Paradis!
24. - Jeg sagde, at du maatte gaa, naar du havde født det Barn, du bærer under dit Hjerte.
Jeg sagde, at du maatte ikke gaar for!
25. - Giv mig Brev. Han er min - min!
26. Han er Beviset for min Skandsel, og det Brev beholder jeg. Han bærer mit Navn!
27. - Vil du have dig paa mit uskyldige Bate, som indet har gjort dig, da vil den Dag komme, da han belaler oudt med oudt!
28. - Hvis du sagde til mig nu, at du tilgav mig forlod mig. - Hvis du lag mig ind til dig nu, saa vilde jeg elske dig hele mit Liv!
29. - Jeg siger dig, at jeg er en Brekanas.....
30. - og jeg siger dig, at jeg skal gøre ham - dit uskyldige Bate - til en Brekanas, lære ham at foragte den Kvinde, der blev hans Mor!
31. Den skal fødes Slaktelen Aslak Brekanas - og da Morgensolens første Straaler blyste over Jordens dybe Vand, naede de at kysse de Ringe, der i paa Sekunder viduede om, hvor hans Mor havde fundet den Hvile, hun langtes efter.

I Akt.

32. 25 korte Loure og 25 lange Vinkur gled hen...
33. Gennem de lange, onde Aar havde Thor Brekanas' Tanker kredset om den Uret, hans Hustru havde gjort ham. Hans Smerte og hans Had var forskueligt men han troede paa Gud.
34. - Saa latter vi i Jesu Navn Dig, Gud, for Mads og Anikke...
35. - Gud... ja, det er rigtigt... Først Gud- og saa Far.
36. Saaledes saa han Ud. Saaledes var han - Aslak - Thors Søn.
(Peter Halberg.)
37. Fødsleus Rædsel havde lagt sin Skumring over hans stakkels formørkede Liv....
38. - Jeg har talt med Gud oppe ved Kirken, den Gang de spillede saa saa nogle dybe Toner paa Orgelet!
39. Hun hed Thora, og hun var Thors Giddatter, en forældreløs Pige, som han havde taget til sig.
(Kariina Bell.)
40. Svein Gudmündson, en Søn af Daghyren Gudmünd, var Fuldmyndig hos Lehnsmændene forlovet med Thora.
(Ingvør Langberg.)
41. - Jeg tror at jeg skal dø snart. - Og det er godt!
42. - Jeg vil se Dig gift med Thora inden jeg dør!

Aeg. 1859.

Morænen.

43. - Du er den Mand, der vil kunde drøbe hendes
daabllige Arøimne og Længsker. - Tal med hende
om Brylluppet nu!
44. - Din Gidfar har sagt, at vi skulde gifte
os - snart, Thora!
45. - Jeg er saa ung, Svein Gidmændson
46. - Nu har vi været brolovet i et Aar, og endnu
har Du ikke skænket mig et Kys!
47. - Jeg er saa ung...
48. - Jeg kommer aldrig til til at elske Dig, -
men maaske kommer jeg til at hade Dig. Det
bestemmer Du selv!
49. - Min Sou, min slaktes Sou. Du er lykkelig
i Dit Afsind. Du er hendes Havu!
50. Men uden for det Skyggernes Hus, som var
Thoras brisde Ljem....
51. - Tilgiv mig, Thora.... Jeg har jo aldrig villet
Dig noget ondt!
52. - Du var saa glad for..... Nu gaar jeg..... Saa
kan Du være glad igen!
53. (Øverside af en Bogs Titelblad, afblændet foroven
og forunder)

JEG ELSKER
Dig om Karligheden og Livet
af
Vasil Brekands.

Aeg. 1859.

Moranen.

54.

(Vers.)

Til min Mor!

1. All kan dø og svinde
all skelles og forgaa,
men i Børnets Minde
skal Moderen bestaa.
 2. Aldrig kan jeg glemme,
at, førend jeg blev til,
kündte jeg fornemme
At Hjertes Klokkespil.
 3. Al din Fryd og Smerte
jeg - lille Mor - forskod;
Blodet fra dit Hjerte
blev ogsaa Børnets Blod.
 4. Som i Aftenrøde
Sol i Hav forgaar,
- lille Mor! - dit Billede
bestandig for mig staar.
55. - Han jager en Anis i mig! Him havner sig -
Gøgeungens Mor!
56. Sveins Far, Daglyren Gudmund, boede paa Bre-
kanas.
(Charles Wilken.)
57. Mangt og meget havde han set der paa Gaar-
den-og forskadet. Men nu levede han kun for
Biblen og sin Son...
58. - Det er her, jeg hører hjem me. Jeg skulde have
varet Røgler ligesom du!
59. - Jeg elsker Thora, jeg plümpe Fyr. Jeg skulde give
hende fri, men han vil det ikke - Lehnsmanden. Jeg
kündte slaa ham itjæl!

Jeg. 1859.

Moranen.

60. Lønge, lønge havde Thor Brekandes sidet med det Brev i Hånden, som det var ham imod at aabne, fordi han vidste, det var fra Vasil.

61. (Brev.)

Kære Far!

Jeg ved, Du bliver vred, men prøv at forstå mig. Jeg har Evner som Digter, og Visdomen derom har faaet mig til at opgive min Jura for Tid og Evighed. Jeg har faaet et Legat og rejser bort nu til Solens Lande. Jeg vil have Din Velsignelse med, og naar Du faar disse Linier, er jeg paa Vej til Brekandes.

Din Pøu Vasil.

II Akt.

62. Næste Morgen stod Hysløamperen ind i Fjorden, der førte til Brekandes.

63. I tre lange Aar havde Vasil Brekandes ikke set disse Fjelde, denne Fjord.
(Emanuel Gregers)

64. Helst vilde han sige Vasil Landheden og jage ham bort, men saa vilde det go rykkes, at han, Lehnsmanden var en bevrægt Mand...

65. - Men Thora - saa voksen Du er bleven - og saa smukt!

66. - Derfor kunde Du vel godt sige paa et Goddag!

67. - Hvor er jeg glad over, at Du er kommen. Alt her er saa (smukt) mørkt og knügend, alle her graver sig ned!

Aeg. 1859.

Moranen.

68. - Thora, hvortledes har en Blomst som Du kunne gro op her i Qdsk.
69. - Laadan har ingen Salt til mig for....
70. - Er de til mig?
71. - Lille, kære Thora.....
72. - Du maa ikke kysse mig, Vasil!
73. - Gudfar vilde, at jeg skulde forlove mig med Svein Gudmundson! - Jeg har aldrig kunnet saa mig til at skrive det til Dig!
74. - Holder Du af ham?
75. - Du skal ikke sørge Thora.... Du bliver aldrig gift med Svein Gudmundson!
76. - Thora - jeg vil ikke raade Dig til at komme til Brekanas sammen med ham!
77. - Jeg har Medlidenshed med Dig, Svein Gudmundson, men Thora skal ikke begraves hos Dig. Det vilde være blodig Skyld - for jer begge.
78. To Brødre.
79. Men Thoras Ring var borte, og han fandt den aldrig.
80. - Vent.... Leksmanden har givet sine Ordre...
81. - Det er - Vasil.
82. - Vasil, kære Vasil, hvis Du vidste, hvor det skærer mig i Hjertet, at Du skal være en

Aeg. 1859.

Mordene.

83. - Far!
84. - Du kommer uindviøt!
85. - Hvad vil du paa Brekandes?
86. - Har du faaet mit Brev?
87. - Jeg har gjort op, hvor meget jeg har betalt for at gøre dig til Jænk!
88. - Du har brønglet mig ind i det aandeløse Skidium, men jeg lader mig ikke brønge mere.
89. - Jeg vil selv forme mit Liv. Jeg føler ingen Forpligtelse!
90. - Ingen Forpligtelse, nej, du er en egle Søn af din Mor!
91. - Jeg huster ikke min Mor, og jeg har heller aldrig følt, at jeg har haft en Far!
92. - Han har flængt Ringen af Thoras Finger. Han har taget Tora fra mig!
93. - Du kan gaa, til jeg kalder.

III Akt.

94. - Rør den ikke...
95. - Din Far har forbød det!
96. - Og medens Thora fordalte Vasil, hvor mørkt det saa ud paa Brekandes.....

Aeg. 1859.

Morænen.

97. - Hvorfor slog du ham ikke?
98. - Jeg skal nok slaa..... slaa til den Forbandelse, som ligger og ligger paa Brekanas.
99. - Her gaar Far, han gaar ned til Morænen!
100. - Folk siger, at det spøger. Jeg har ogsaa selv hørt nogen skrige derude....
101. - Men nu ved jeg, at det er Far, der gaar derude skallerne igennem!
102. - En Aften, da jeg broede, at hele Huset soo, lød der Skrig derudefra, og lidt efter hørte jeg Gørdøren gaa....
103. - Aslak! Aslak!
104. - Jeg fulgte efter Aslak ned Morænen.....
105. - Vidste jeg hvem han var, som skal min Ore og Frable midt Liv - aah, vidste jeg det!
106. - Nu haver vi Forbandelsen! Spil for mig Thora!
107. - Paa hvad er jeg ned at vare glad, at jeg næsten synes jeg synker naar jeg ler!

MORÆN. (Fortsættelse.)

108. Han vidste ikke, at det var den Melodi, hans stakkels Mor saa ofte havde spillet, da hun bar ham under sit Hjerke.....
109. Men, de Toner greb paa en underfuld Maade om hans Sjæl og magtede i et kort nu at sprede hans Aands Mørke.

Aeg. 1859.

Moranen.

- 110 - Hvad vil du i mit Hus?
111. - Jeg vil redde Thora og Aslak fra dig!
112. - Jeg vil bage dem med mig - is af disse
Helvede.
113. - Som jeg knuser denne Hær, der kun kan
synge om Løgn, saaledes skal jeg knuse dig!
114. - Gaa ikke, Thora ... Dit Liv - Din Lykke skal
han ikke gaa Lov at knuse.
- IV Akt.
115. Det var hen mod Aften ... Paa Brekandes
var alt stille - som foran et Uvej.
116. - Jeg skulde bede Herr Vasil komme ind til
Lehrmanden!
117. - Det er min Vilje, at du bliver her paa
Gaarden og gør dine juridiske Studier færdig
under Swein Gudmundson!
118. - Jeg hader Yvra, og jeg bliver aldrig
Gubrist!
119. - Gaa forlader du Gaarden endnu i Aften,
og paa næste Røtterling skal jeg forkynde,
at du ikke er min Søn mere.
- 120 - Hellere end gerne forlader jeg denne Gaard,
denne levende Grav, men jeg tager Thora
med mig!
121. - Her er gaaet Bud til Præsten i Aag. - Han
hører for Thora ^{og Swein} Kirken paa Søndag!

Jeg. 1859.

Moranen

122. - Jeg skal sige noget smukt - ved sin Grav!
123. - Det er forbi med Far og mig Mors Liv har han ødelagt, Dit og mig vil han ødelægge, men nu er det Slut!
124. - Jeg sagde til ham, at jeg dog Dig med kerne!
125. - Hvad sagde - Lehusmanden?
126. - Vi har ikke talt det sidste Ord sammen - endnu!
127. - Jeg vil kun sige til Lehusmanden, at der ikke skal hyses for Thora og mig!
128. - Jeg vil ikke gaa med til noget andet - mod hende
129. - Du og Thora skal have Brekanas, naar jeg er død. I skal være gode mod Aslak. Isalder vil jeg det!
130. - Jeg er ikke noget for Thora. Jeg er en Dagliges Lion, og jeg har aldrig været andet. Jeg vil ikke være Heres Træl mere!
131. - Er det Takken for, at jeg har samlet Dig op af Rindestenen!
132. - Svarende over er det gaaet med mig - men endnu lægger man ikke Haand paa Thor Brekanas!
133. - Vi to er ikke færdige med hinanden!
134. Lom altid naar hans Liv er i Dyrer, søgte Thor ned til Moranen, hans Skinders Kirkegaard, hvor han i Fred kunde skrive sit Haand med Livets Uret.
135. Hans Tanker var hos Thora Først nu forstod han,

Aeg 1859.

Morænen

- at hün var mere for ham end en kar Plejsøster.....
136. - Laa vidt er det kommen, at jeg önsker min Far Døden - for Thoras Skyld!
137. En halv Time senere var Vasil paa Vej op til Gaarden.
138. - Hans Far vil tale med Dem. Han er ned i Morænen.
139. - Saaledes gik nogle Minutter, indtil.....
140. - Der var nogen som skreg - ned ved Morænen! Hørte I det ikke?
141. - Far ligger ned i Morænen - myrket!
142. - Hvis Lehnsmanden er død, er jeg højeste Skyldighed her, og jeg maa - sikre mig Dem!
143. Længe var det siden Gamle Gudmænd, som var Fangvogter, havde haft Skøjterne til Fangkalotten fremme.....
144. Og saa lod Iwein Lehnsmandens afsjæbte Legeme henke.....
145. Og for sidste Gang holdt han sit Indlæg paa sin gamle Gaard - Thor Bærkanas, sin biere, livsvejne Mand.
146. - Lehnsmanden er død, Thora!
147. - Han er blevet slaet ihjel i Aften - ned i Morænen!
148. Hün faldte indet - indet. Men hün hørte, at

Aeg. 1859.

Moranen.

in Var slog...

149. - Ikke forstyrre mig, ~~for~~ Thora. Jeg vaver hvortøj til Far. Han fryser.
150. Samme Nat sendtes den Brev til Lovenskrivaren i den nærmeste By...
V. Akte.
151. Hele den lange Nat havde Thora - sanseløs og forvildet - vaaget ved Lehnsmandens Afsløje - og uden at kunde Vasils Skæbne saa hun Aagen gry.....
152. Lovenskrivaren.
(A. G. Osmino)
153. - Hvor er Vasil?
154. - Vasil er arresteret - sigtet for Mordet!
155. - Gaa, Loven. Gaa!
156. - Vasil..... Vasil!
157. At forhaste Navn klang endnu i hans Øren, da Forklæret slog sin Begyndelse.....
158. Stenen, den Frable.
159. - Vasil Brekandes!
160. - Du er sigtet for Mordet paa dens Fader, Lehnsmanden Thor Brekandes. Erkender du den skyldig?
161. - Nej!
162. - Vil du afgive dens Forklaring Fuldmagtig Gudmunoson!

Aeg. 1859.

Moranen

163. - I Gaar var der Skid mellem Vasil og Lehusmanden, - og jeg hørte, at Vasil sagde: "Jeg skal sige noget smukt ved Hui Grav!"
164. - Ud paa Aftenen traf jeg Lehusmanden ned ved Moranen, og han bad mig hente Vasil.....
165. - Og de er villig til at aflægge Ed paa deres Udsagn, Svein Gudmundson.
166. - Du sidder paa Fars Stol, gør Du, med Edens Far hviler sig!
167. - Og det er Fars Bog, det er den om Vorherre. Far har gravet meget i den Bog, og Svein skal ikke røre ved den!
168. - Lad bare Svein paa Bogen, Vorherre er ikke i den mere. Han tager jeg med ind til Far!
169. - Far!
170. - Du skal ikke fryse, Far. Jeg har været en lang, lang Kæppe til dig i Skat. - Du skal ikke fryse!
171. - Thora skal ~~ikke~~ lade Fars Bog fra den fremmese hånd, og Svein skal ikke røre ved den!
172. - Svein staaer sermede med Fars Bog...
173. - De vil ikke lade mig paa den. De loq den fra mig.....
174. Gennem det aabne Vindue hørte hun Eds formå- laren, og hun forstod, at nu gjaldt det Vasils Liv...
175. - Svein...

Jeg. 1859.

Moranen.

176. - Aah, Iwein...
177. - Jeg har løjet!
178. - ~~Jeg har løjet~~ } Leh us manden laa d'os i Moranen,
da jeg kom der ned...
179. - He kan forstå, at jeg maa arrestere Dem!
180. Og saa maatte gamle Gidsminde gøre sin tungeste
Pligt...
- VI Akt.
- III 181. Hvorfor græder Du?
- Hvorfor vil Du sidde ^{vasil} ~~der~~ ned i Jorden? Hvorfor er det hele
saa underligt?
- II 182. - Fars Bog, Vorherre!
- I 181. - Hvorfor vil Du sidde der ned i Jorden?
184. - Det forstår Du ikke, Aslak....
185. - Du har jeg jo faaet Far til at sove, saadan som
Stemmerne sagde, jeg skulde!
186. - Sagde Stemmerne - at Du skulde gaa Far til - at sove?
187. - Og nu vil jeg smide Dem paa Iwein ogsaa...
188. - Det er Aslak, der har gjort det!
189. Ja, maaske var det Aslak, der var den Skyldige,
men hvordan skulde man gaa Tilsted... Hans Minde
kunde vel tale, men der var ingen Fornæft bag hans
Ord.
190. - Der er mange Fugle og mange gode Sten. Der
er mange Stemmer i Luften.

Aeg. 1859.

Moranen.

191. - Her er mange, mange dybe Toner...
192. - Mange dybe Toner... Jeg maa nu til dem...
193. - Vidste jeg blot, hvordan vi skal finde Vej i dette Mørke!
194. - Dybe Toner, sagte - dybe Toner...
195. - Det maa være Gud selv, der lod stakkels Oslak vise os Vejen.
196. - Her er en Melodi, der gaar Oslak til at blive som andre Mennesker.
197. - Jeg husker en Aften inden for Kirken...
198. - Kan Thora, jeg er saa ulykkelig. Jeg forskaar mig selv. Det er som om Mor kommer til mig i de Toner derinde fra. Men nu er hun borte!
199. - Er du her Thora... Likken Masse sorte Skygger, der er i Luften...
200. - Jeg tror vi kan forsvare i det Godes og Sandets Tjeneste, at aabne Guds Hus for Oslak!
201. Og inden Solen den Dag var gaet til Hvile...
202. - De dybe Toner, de gør saa forjærdelig ondt, men du maa godt gaa ind og sige, at de skal komme nu til mig. For saa kommer Mor!
203. - Vorherre, du som er i Himlen, Tilgiv mig, hvis jeg begaar en Synde mod Oslak...
204. - Lad dine Toner bare Bære Bude fra dig til ham og

Aeg. 1859.

Moranen.

spredte Mørket i hans Ljal!

205. - Mor!
206. - Far! Det var en Stemme der sagde det-ude⁺ fra Fjorden! Far, ramte Stemmen Dig?
207. - Du bløder, Far - Du bløder!
208. - Jeg har slaaet Dig ihjel, Far! ... Jeg har slaaet Dig ihjel, og Stemmen fra Fjorden græder
209. - Jeg har slaaet min Far ihjel!
210. - Thora!
211. - Du skal ikke græde kære Thora... Du spillede for mig, og det var saa fejligt ... Stemmen fra Fjorden, det var Mor... hun kalder paa mig, og jeg længes efter hende!
212. - Det er som om der rislode en Fildø ud bag min Pande, og jeg er saa træt...
213. - Nu gaar Far hen til Mor De smiler begge to, og de vinker til mig... og jeg længes efter hende Og nu - nu kommer de Lybe Tourer....
214. - Farvel, kære Thora!
215. Og Aagen efter at de to Grave havde ryst deres Høje paa Byggenes Kirkegaard, drog Vasil og Thora bort fra Brekanas - Skyggens, Vildfarelsens Gaard...
216. Udgaar.
217. "

Aeg. 1859.

Moränen

218 De lod alle mörke og tunge Minder tilbage, og
 de var alle borte, da Staben lagde sin Klæppe
 om den øde Dal den høj mod Nord, paa
 Gransen til Livet.

2

219.

Slut.

Norsk.

Moränen.

Dansk.

Himmels hämm.

Tysk.

Die Moräne. (Egen.) - Der Schrei aus der Moräne (Wien)

Engelsk.

The secret of the moraine (Egen.) - The house of shadows
(London)

Fransk.

Le secret de la moraine.